

Els talibans, una metxa encesa a l'Àsia central

Una regió explosiva, on conflueixen diverses formes d'integrisme islàmic i les restes de la pugna entre els EUA i l'ex-URSS, pot veure greument alterat l'equilibri de forces, si arriba a instaurar-se un règim fonamentalista a Kàbul.

La guerra civil va continuar a l'Afganistan després de la caiguda del règim pro Moscou al 1992. El país es troba dividit i sotmès als "senyors de la guerra", principalment seguint criteris ètnics. Kàbul, on cada barri respon als dictats d'una milícia, no té aigua corrent, ni electricitat, ni telèfon des de fa tres anys.

Aquest darrer any una nova força ha fet aparició sobre l'escena político-militar: els talibans, estudiants de les escoles islàmiques del sud del Pakistan. En un avenç vertiginós, 25.000 talibans s'han apoderat de tot

el sud-oest de l'Afganistan, deu províncies de les trenta que té el país.

Els darrers avenços dels talibans afecten Kàbul —després d'ocupar la ciutat de Xarasiab, a quinze quilòmetres— i la frontera amb l'Iran —després de la presa d'Herat—. Els talibans són paixuns i les milícies de la mateixa ètnia han evitat d'enfrontar-s'hi amb les armes. Les altres ètnies, molt dividides i pitjor armades, també reculen davant els estudiants pakistanesos.

Els estats de la regió es mostren inquietos per aquest fenomen, i Teheran ja ha acusat Islamàbad de les matances de xiïtes a la perifèria de Kàbul. Si hem de fer cas del que diu el govern de Kàbul en un carta a Butros-Butros Gali, l'exèrcit pakistanès hauria ajudat els talibans amb accions aèries i forces terrestres. Islamàbad ho nega tot, però el

Les diverses faccions mutjaidines enfrontades a Kàbul foren sostingudes pels EUA amb la mediació de l'Aràbia Saudita. Ara, s'han vist sobrepessades per l'embranchida talibana, cada cop més difícil de controlar.

fet és que noves lloques de milers d'estudiants pakistanesos reforçaven les files dels talibans aquesta primavera. El desig poc dissimulat de la coalició militar-integrista presidida per Benhazir Butto és d'enderrocar el govern de Rabbani a Kàbul i de substituir-lo per un altre de més afí. Això permetria al Pakistan de ficar-se dins l'Àsia central sense haver de passar per l'Iran o l'Índia.

Un altre fracàs de l'ONU. L'actual president Rabbani es va comprometre a deixar el poder el 19 de febrer d'enguany per donar pas a un govern provisional tutelat per l'ONU, però vista la irrupció de la nova força pro pakistanesa i la incapacitat demostrada de l'ONU d'imposar als talibans un nou ordre sortit de les urnes, Rabbani se'n va desdir.

Islamàbad intenta fer dels talibans

un grup hegemònic i unificador de totes les forces paixunes. Però els talibans topen amb força dificultats a l'hora d'aconseguir l'adhesió de la població. Principalment pel seu fonamentalisme radical, que vol ser una aplicació literal de la xària: les noies no poden estudiar, cal pregar cinc cops el dia, les mutilacions són la pena per delictes menors, etc. D'una altra banda, els militars pakistanesos disten molt de poder controlar els talibans, que ocupen ara les dues províncies capdavanteres en la producció mundial d'opi, font

tradicional de finançament dels mutjaidins. Segons fonts oficials de Teheran i de Kàbul, la CIA hauria autoritzat l'operació talibana, de la mateixa manera que, durant anys va fer els ulls grossos a l'explotació de l'opi per les milícies que lluitaven contra el règim pro soviètic de Kàbul.

A Islamàbad, l'oposició a Bhutto i la premsa han criticat la implicació de l'exèrcit en l'ofensiva talibana. La creació d'un espai pro pakistanès a l'Afganistan, on ja s'ensinistra la guerrilla islàmica del Caixmir, és una amenaça per a l'Índia.

Potser assistim a una nova mostra d'inoperativitat de l'ONU i, alhora, al naixement d'un monstre —la milícia talibana— que escapa a tot control i que pot introduir greus factors d'inestabilitat en una regió explosiva. **Pau Pons**